AHJO

1936

2

TOIMITTAJA

YRJÖ KOIVUKARI

SISÄLLYS:

Jätä kaikki, *Y. K.*

Notturno, Piru ja entinen teini, runoja, *Tauno Nurmela*

Sielujen humina, runo, *Oiva Paloheimo*

Joel Lehtosen runoudesta, *Jalmari Kara*

Heikkous, runo, *Eino Pitkäkoski*

Juhani Siljo. 'Pääteokseni? — Ipse ego', *Eino Mikkola*

Muuri, Yksinäisyyden kasvot, runoja, *Lea Sarasto.*

Kiire, runo, *Lauri Autia*

Työ ja aikamme ihminen, *A. V. Välisalo ja Y. K.*

Mietelmiä, *Tauno Nurmela*

Raja-aikakauden teatteria, *Y. K.*

Revontulet, *Vilho Hyttinen*

Ikuinen romaaniaihe, *Y. K.*

Arvostelun pelko

Runoja, *Yrjö Koivukari*

Onnenpotku, arvostelu, *Eino Mikkola*

Sisältäpäin kohoava tekniikka

OY PUUSEPPÄ

OULUSSA

Vanhin ja tunnetuin puuseppätehdas

SUOMEN VÄRI- JA VERNISSATEHDAS OY

OULU, Asemakatu 12, puhelin 738

MYY

edullisimmin värejä, maaliöljyjä ym. maalarinalaan kuuluvia tarpeita

OULUN PUUTEOLLISUUS

Oulu - Tuira

Puh. 289

Valmistaa kaikkia alansa puuosia ja tarvikkeita / Rakennusten valmiita ovia ja talousrappusia summissa sekä vähittäin myydään halvalla.

ÄLKÄÄ UNOHTAKO

että yskänpastilli, joka todellakin auttaa, on

LEIJONA TERVAPASTILLI

VALMISTAA: OY MERIJAL, OULU

AHJO

NUOREN KANSALLISEN SUUNNAN SIVISTYSJULKAISU

Toimittaja: YRJÖ KOIVUKARI — Taiteellinen ulkoasu: MARTTI TARVAINEN

1936 • Huhtikuu • No 2

JÄTÄ KAIKKI

PÄÄSIÄISENÄ 1936

Ihmisen sisäisen elämän kipein taistelu keskittyy sisäiselle aatteelleen itsensä kokonaan antamisen tunteen vaatimukseen ilman menetyksen laskelmaa. Tätä vaatii omantunnon ääni, mutta tajunnassa vellovat toiselta puolen pelkomielteiden täyttämät harhasumut kasvaen alati valtavammiksi, kunnes voi käydä sillä tavoin, että ihmisestä tulee hermosairas, jokaiseen rohkeutta ja ponnistusta kysyvään luovan alotteen tekoon uskaltamaton. Tällaiseen pakkomielteiden täyttämään passiivisuuden olotilaan johtaa hyödyn laskelmaan pohjautuva ajattelutapa.

Olemme varmaan joutuneet tällä hyötyä takaa-ajavan ajattelun tiellä siedettävyyden viimeisille rajoille, sillä vastareaktion merkit ilmenevät jo kyllin selvinä aikamme luovien yksilöiden, ja heidän vaikutuksestaan myös kansojen yleiseksi ajatteluksi muuttuvana uutena aatesuuntana. Paitsi uskonnollisissa herätysliikkeissä, ilmenee tämä ajatus- ja tunne-elämäämme uudestisynnyttävä näkemys myös taiteen, ennen kaikkea kirjallisuuden alalla meidänkin maassamme.

Ihmisellä ei ole mitään tietoa omista sisäisistä voimistaan. Sieluolemuksemme on luotu alati toimimaan, purkautumaan ja latautumaan. Meillä on vain himmeä aavistus näistä olemuksemme sisältämien rajattomien voimien olemassaolosta ja niiden alati muuttuvasta kiertoyhteydestä lähimmäisiimme ja koko maailman kaikkeuteen. Me tunnemme m.m., kuinka esim. toisen ihmisen puhe tai ehkä kirjoitettu sana sisältää itseensä valtavia dynaamisia voimia, joiden sattuessa tajuntaamme meissä tapahtuu aavistamattomia muutoksia.

Jeesus oli profeetallinen näkijä, jolle oli avautunut intuitiivisesti loistavana valona ihmisen sielun toiminnan salaisuus. Ihmiset, joilla ei ole h e r ä y k s e n olemuksesta aavistusta, vaan jotka laskevat ja pelkäävät vaeltaen muodon orjuudessa, "lain alla", tulkitsevat nämä hengen valtakunnassa vaikuttavat sielulliset totuusarvot ulkonaisiksi, aineellisuutta koskeviksi. Näin he tulkitsevat myös omantuntomme korkeimman sisäisen vaatimuksen kaiken jättämisestä saman laskelmakäsi-

tyksen mukaan ymmärtämättä, että on peruskysymys s i e l u n t a p a h t u m a s t a, jonka seurauksena ihmiselle ei jää valittavaksi muuta tietä kuin uskaltaminen antaa itsensä kokonaan sisäiselle aatteelleen vastustusta ja aineellisia menetyksiä laskematta. Ihmiset, jotka eivät ole koskaan mitään kaikkikaikkista uskaltaneet, vaan ovat pelkuruutensa tähden eläneet elämänsä jaetusti, saavat vastalahjakseen myös vain jaettua. Sen tien päässä on sisäinen kuihtumus, kun taas toisen tien päässä on täyttyminen voimalla. Näin syystä, että juuri s i n ä h e t k e n ä, jolloin ihminen voittaa pelkonsa ja antautuu sisäisen äänensä jumalalliselle kutsulle, tapahtuu hänessä perusteita myöten uuteen avaava murtuminen, lunastusihme, jonka tuloksena uusi ihminen syntyy.

Tämä kaikki on vanhaa totuuden toistamista, mutta on merkillepantavaa todeta, miten aikakautemme moderni ihminen alkaa tajuta heräyksen kokeneen ihmisen tavoin sisäistä tietä evankeliumien ihmistä uudistavan sanoman. Työmme kannustajina vaikuttavat meissä kahden henkivallan voimat. Toisaalta kiihoittaa meitä raha ja kunnianhimo, toisaalta polttaa syvä, valtava ääni — avain taivasten valtakuntaan, suurin kaikista: r a k k a u s. Näin on olemassa kahdenlaatuista neroa, kahdenlaatuista kulttuuria, positiivista ja negatiivista. Vasta sisäisesti vapaa, valon tielle päässyt alkaa tajuta, miten juuri taistelu suuruudesta on oman pienuutensa paljastamista.

Aina, kun on kysymys suuresta sisäisestä, ja sen seurauksena ulkonaisiin tekoihin puhkeavasta oikeustaistelusta, on häviö ennakolta varma, jos yritetään edeltä päin laskea tulosta. Näin syystä, että jo tämä laskelma on pelkoa, joka kaataa perusteet. Sensijaan olosuhteissa, milloin toimii vain valtava sisäinen pakko, avautuu meille ratkaisuhetkien tultua edeltä päin aavistamaton voittoon johtava tie.

Ihminen on luotu hyväksi. Hänen tajunnassaan puhjennut korkeampi, omantunnon valo, on nostanut hänet eläintilasta ihmiseksi. Vain tämä ajatuselämäämme vaikuttava omantunnon voimien valta on sitä luovaa dynamiikkaa, jonka paineessa ajatus porautuu alati korkeampaan tietoisuuteen ja kaikkeuden hallintaan. Me alamme tuntea eläneemme keinotekoisen jäädytysaikakauden ohi ja seisovamme uuden aikakauden kynnyksellä, jonka yli rohkeasti astuttuamme meille avautuvat aavistamattomat sisäisten näkyjen voimalähteet.

Mutta ihmisen sielussa käy kahden henkivallan välinen taistelu. Tämän päivän ihminen ei vielä kyllin selkeästi tajua hänessä vaikuttavien tapahtumalakien toteutumista, miten sisäinen romahdus merkitsee ulkonaisen romahdusta ja päinvastoin. Tästä todistuksena ovat kaikki keskuudessamme vaeltavat harhautuneet, demoonisten voimien raatelemina raunioituvat ihmisyksilöt.

Jätä kaikki ja sinulle aukenevat voiman salaisuudet, sinussa syntyy uusi ihminen ja saat aavistuksen sellaisesta, mikä avautuu vain lapsenmielisille. Tämä on jokaisen taiteilijan, jokaisen ihmisen vaikein ratkaisu. Tämä on kristinuskon ydintotuus, joka aletaan tajuta, ei vain haudantakaisena taivaskilvoituksena, vaan myös joka hetki meissä itsekussakin vaikuttavana omaa olemustamme uudistavana henkisenä todellisuutena.

Y. K.

Tauno Nurmela:

Notturno

1.

KUIN PURSI, JONKA JÄLKEEN
RANNATTOMAN AAVAN
NÄÄT VIHDOIN SATAMANSA SUU-
REEN RAUHAAN SAAVAN,
NIIN MINÄ, JÄTTÄIN PÄIVÄN VAAH-
TOPÄISEN PAUHUN, TYÖN,
JO SOUDAN SATAMAHAN SUUREEN
ILLAN, YÖN.

2.

VAAN NIINKUIN LIEKKI RUUMAN
KÄTKÖIST' IRTI RYNTÄÄ
JA POLTTAA PURREN, MI JO TYYN-
TÄ VETTÄ KYNTÄÄ,
NIIN MINUT YÖSSÄ HILJAISESSA
HÄVITTÄNYT ON
SUN KATSEES' LIEKIN MUISTO,
SAMMUTTAMATON.

Piru ja entinen teini

1.

Piru:

"ET OO SÄ ENÄÄ TEINI,
ET KULTALYYRAN MIES.
PIAN HIIPII LUIHIS' LEINI,
EI AUTA KIRKKO, KIES.

2.

EI AUKI AKKUNOITA
SUN LAULUS' ENÄÄ SAA.
EI SALASUUTELOITA
VOI KEVÄÄS' LAHJOITTAA."

3.

Teini:

"EI SALA SUUTELOILLE
MIEL' URHON KÄRKÄS LIE.
JA HÄMYAKKUNOILLE
KÄY PIIMÄNAAMAIN TIE.

4.

MIES LEMPEÄ JOS HALAA,
EI RIITÄ AKKUNAT.
KUN PARTANIEKKA PALAA,
POIS TIELTÄ TENAVAT."

Oiva Paloheimo:

Sielujen humina

PUUT KIRKKOMAALLA
ELÄÄ SAAVAT SIITÄ,
JOK' IHMISELÄMÄLLE
ITSELLEEN EI RIITÄ:
NE MEIDÄT OTTAVAT,
ME RAVITSEMME NIITÄ.

MUT JOTAIN PYSYY:
HUOKAA SURUT PUIDEN
JA TOISET NIISTÄ
TUOKSUU YLI MUIDEN
HUMISTEN RAUHAA:
KOSKAAN KUOLE EMME.
ON KAUNIS TIETÄÄ:
KERRAN OSAKSEMME
SAA HERÄÄMINEN LEHDEKS,
KÄVYN SIEMENEKSI.
VAIN LEVOLLE ME KÄYMME
— HETKISEKSI.

JOEL LEHTOSEN RUNOUDESTA

Minä orpo ja harmaa kuin tiira,
sylilapsonen surujen luojan
alas synkkiin syvihin vesiin
jalohelmeni hukkasin parhaan:
elämäni rauhan.

Helmenpyytäjä.

Joel Lehtonen on nähdäksemme suomalaiselle lukevalle yleisölle lähimmin tunnettu suuren Putkinotko-romaaninsa perusteella. Se tavaton ihmiskuvauksen ja psykologisen luonnehtimisen terävyys, joita tämä teos on tulvillaan, se kypsä ja kieltämätöntä taiturin kättä osoittava luonnonkuvaus, joka siinä monin paikoin viettää voittoaan, on yleisössä herättänyt vastakaikua, josta ei ole kuin hyvää sanottavana. Kuitenkaan ei Putkinotko ole mikään Joel Lehtosen sydämen laulu. Se on pikemminkin miehuutensa kypsyyteen ja taidekeinojensa täyteen hallintaan ehtineen taiteilijan taiteellisen tahdon ilmaus. Jo se, että sen valtainen sivumäärä kertoo vain yhden kesäisen päivän tapahtumat, on merkkinä siitä, että kertoja, taiteellista tahtoaan ponnistaen, on halunnut luoda romaanin, joka on kokonainen ja ehyt, aivan kuin elämästä itsestään leikattu kappale; ja on myöskin tunnustettava, ettei Suomen romaanitaide voi esittää montakaan teosta, jotka saavuttaisivat tämän etevän työn mittasuhteet. Kuitenkin professori Tarkiainen, muutoin niin sympaattisessa lausunnossaan, huomauttaa teoksen valokuvanomaisuudesta, viittaa siihen, että siinä on jotakin sulattamatonta, ja nähdäksemme terävämmin kuin yksikään suomalainen kriitikko, toteaa Joel Lehtosen suurtyön ansiot ja puutteet.

Vaikka syrjään mennen, tekee mielemme tässä yhteydessä muutoinkin viitata Tarkiaisen maassamme ainutlaatuiseen kriitikkotoimintaan. Perusteellisuudella ja sitkeydellä, jolle emme vertaa tiedä, hän etsii maamme nerokkaimman kirjailijan Aleksis Kiven syvintä olemusta ja tuo hänet keskuuteemme; hän tekee vieläkin vaikeamman kirjallisen esittelijän työn ja saattaa lähellemme kenties suomalaisimman, suomalaisesti aristokraattisimman ja monelle vaikeasti tajuttavan Otto Mannisen; ja sen runoilijan työtä, josta kirjoitelmassamme on puhe, hän on asiallisilla, monen mielestä ehkä kuivahkoilla huomautuksillaan kohottanut ja tehnyt helpommin tajuttavaksi kuin ymmärtääksemme yksikään muu suomalainen kriitikko.

Vaikka Lehtosen tuotannosta Paholaisen Viulu muistaakseni ensimmäisenä sai painoasun, on hänen esikoisteoksensa kuitenkin Perm, voimakas, vanhaan suomalaiseen runomittaan pohjaava runoelma. Eino Leinon Helkavirsien silloin ollessa tuoreina on haluttu nähdä Permissä Helkavirsien vaikutusta, mikä tuskin onkaan kiellettävissä; kuitenkin on Permin säkeissä niin omaperäistä lehtosmaista voimaa, ettei se olisi ollut mahdollista Helkavirsien nerokkaalle, muodon ja arkaaisen kauneuden puolesta valtaisesti ylivoimaiselle tekijälle; eikä myöskään runopuku ole enempää Lehtosen kuin Leinonkaan: se on Suomen. — Selvemmin on esikuvan jälki nähtävissä Paholaisen Viulussa, jossa merkillisen ruotsalaisen runoilijan Selma Lagerlöfin erikoislaatuinen tuotanto on löytänyt hedelmällisen maaperän suomalaisessa sydämessä — niinkuin se on innoittanut toistakin suomalaista taiteilijaa, Johannes Linnankoskea, hänen runoilijakilvoituksensa heräämisaikoina. Paholaisen Viulun synkät, uhmaavat sävelet herättivät aikoinaan suurempaa ihastusta kuin kielteinen maamme yleensä on tottunut tunnustamaan. Esittelyssään Tarkiainen toteaa erikoislaatuisen väriheh-

kun ja aavistelevasti, taaskin kauempaa nähden kuin kukaan muu, huomauttaa ihmiskuvauksen löyhyydestä ja tyylin raskaudesta — kuitenkaan ehkä täysin tajuamatta, että kirjan tekijä on mitä herkimmin musikaalinen ja että sitä tunteeseen vetoavaa tehoa, joka kirjasta suorastaan tulvii lukijaa kohtaan, ei millään muulla tyylikeinolla olisi voitu niin väkevästi ja välittömästi ilmentää. — Nuoren voimansa tunnossa Lehtonen kirjoittaa melkein kuin leikitellen muutamassa viikossa Villin, mutta joutuu tällä hiukan kevytmielisellä ponnistelullaan antamaan näytteen harvinaisesta varhaiskypsyydestään. — Sitten hän luo Mataleenan, aivan kuin sairasti kiihtyneenä ja uhmapäissään, käyttää siinä kieltä, johon maassamme siihen mennessä ei oltu totuttu, mutta tulee samalla kirjoittaneeksi tuotantonsa voimakkaimman, tahtoisimme sanoa taiteellisesti hallituimman rakkausnovellinsa Mataleenasta ja Mikaelista. — Tähän päättyykin Lehtosen myrsky ja kiihkokauden tuotanto.

Väliaikana, pitäessään kirjallisen paussin, ja kieliopinnoilla ja ulkomaanmatkoilla kehittäessään itseään siihen laajaan ja humaaniseen sivistykseen, joka oli hänen pääomanaan, Lehtonen julkaisee useammankin kokoelman merkillisiä ja herkkiä runoelmiaan, joita lapsuusvuosista saakka hiljalleen on kerääntynyt hänen talteensa. Vasta syventymällä hänen Nuoruus-kokoelmansa runoihin tekijän oikukas, liekehtivä, ylen herkkä ja helposti haavoittuva sydän aukenee lukijalle entistä selvemmin. Ei näistä lauluista myöskään ole vaikea havaita Lehtosen sielullista kehityskautta. Vaikka kirjoittajan, lähteiden puutteessa, on turvattava ainoastaan muistiinsa, ei kuitenkaan liene mielenkiintoa vailla esim. se kehitys, jonka Lehtosen kaunis runo Simpukka on aikojen kuluessa joutunut saamaan. Se ilmestyy ensin jossakin albumissa, Nuori Suomi, Liitto, en muista, ja runoilija sanoo siinä, verrattuaan itseänsä simpukkaan, joka rakastetun: avaran meren sylissä on tullut sairaaksi ja ylpeästi huomautettuaan, että meri-simpukan sairaus tietää vain helmiä: "sun ikuiseksi teen lauluillain." Mutta kun sama runo myöhemmin ilmestyy kokoelmassa, on runoilijan äänensävy muuttunut ja vavahduttavin sanoin hän tyytyy kuiskaamaan:

"Miten saikaan simpukka pahaa, hyvää
omaks lohduks sorvaa se hiekkajyvää:
muu ei työ simpukan pienen.
Ei konsanaan meren kunniaa
merisimpukka kuuluta halki maan . . ."

Vielä tuskallisempaa on nähdä se kypsyneen taiteilijan ankaruus, jolla Lehtonen itse Kootuissa Teoksissaan kohtelee näitä herkkiä nuoren sydämensä lauluja. Miten älykäs, torjuva ja tekijän omavaltaisuuteen vetoava hänen esipuheensa saattaakin olla, ainakaan tämän kirjoittajalta ei hänen oma kovakätisyytensä tunnustusta saa.

Melkein kuin leikillään herkkä ja hieno, vaikka ylen vaikeasti lähestyttävä runoilija julkaisee kenties täysipitoisimman runokokoelmansa Munkkikammio. Hän on siinä kehitysvaiheessaan, jolloin luontainen taipumus, huumoria avarasti ymmärtävä silmä ja — jos totuutta yritetään lähennellä — outo halu sydämensä hyvyyden salaamiseen ajaa hänet agricolaisen kielen jäljittelyyn. Munkkikammion loistelias alkuruno saa tästä näennäisesti humoristisen vivahteen; humoristinen ei runo kuitenkaan ole, siinä on Joel Lehtosen sydämen ääntä enemmän kuin harhaannuttava ensi lukeminen voi saattaa luulemaan. Ei myöskään mikään satunnaisuus ole tässä kokoelmassa asettanut rinnakkain sellaisia runoja kuin Silkki-Eeva ja Angelica. Maalattuaan edellisessä rohkeammin lausekääntein kuin maassamme yleensä on totuttu burleskin, jos kohtalokkaankin jokapäiväis-tarinan, Lehtonen seuraavalla sivulla aivan kuin tarkoituksellisesti tuo nähtäväksemme hienon, jalon, herkkätunteisen sydämensä tunnekuohun.

Ja taaskin meidän on syytä viitata professori Tarkiaiseen. Jos yleinen arvostelu, Lehtosen monisärmäisyyden jo tuntien, huomauttaa hänen runostaan, että se on kuin kuningatar, joka on verhoutunut kulkijan vaatteisiin, ei kuitenkaan Tarkiainen tyydy tällaiseen ylimalkaiseen ja löyhästi vapauttavaan arviointiin: hän julkaisee runoilijan tuotannosta pikkupaloja, analysoi niitä, korostaa niiden kauneutta, mihinkään liioitteluun luonteensa mukaan silti taipumatta. Mutta on toinenkin ja kuuluisa mies, joka Lehtosen runoudelle on tehnyt yhtä suuren, vaikka niukkasanaisen palveluksen. Hän on Sillanpää, nykyisistä proosa-kiriailijoistamme kaikeli ensimäinen. Jossakin lastussaan, oman

mielensä herkkävireisyydessä aivan kuin veljen kättä hakien, tämä taiteilija, jolta suinkaan ei sanoja puutu, panee Lehtosen Kaarisilta-laulun aivan kuin huipentamaan sitä kuvaa, jonka hän itse on lukijan mieleen loihtinut:

Se oli kaarisillan harjalla
se oli vieno ilta kesäkuun.
Mun mieleni ol oudon suruinen,
kosk oli ajat parhaat menneet pois.

Se käden ojennus, jonka runoilija tässä on tehnyt runoilija-veljelleen samalla kuin se on antanut Joel Lehtoselle tunnustusta enemmän kuin monet taitamattoman tekemät esittelyt, säteilee myöskin Sillanpään itsensä ylitse kuin auringon kultainen siunaus, eikä tämän kirjoittaja tiedä mitään kauniimpaa suomalaisen taiteen elämässä.

Vaikka tässä kirjoitelmassa ei montaa riviä ole lainattuna Joel Lehtosen runoudesta, saattaa tarkkaavainen lukija kuitenkin havaita, että runoilija ilmeisesti mielenlaadultaan on sukua kansamme nerokkaimmalle runoilijalle, Aleksis Kivelle. Vaikkapa ei muuta tee kuin vertaa sitä sitaattia, joka Sillanpään nimissä on pujahtanut tähän kirjoitukseen, tuntuu kirjoittajasta, että kaikille niille, joille Kiven ihana Anjanpelto-laulu on rakas, sen loppusäkeistö:

Siellä kohtasin mä taivaankauniin immen,
mutta katosi hän ainiaaks.

on varsin läheistä sukua sille tunteelle, joka on tyytynyt sanomaan:

mun mieleni ol oudon suruinen,
kosk oli ajat parhaat menneet pois.

Kirjoittajan käsitys onkin sellainen, ettei maassamme ole ollut yhtäkään runoilijaa, joka niin läheltä hipoisi Kiven ihmeellistä runotuotantoa, kuin Joel Lehtosen runous on tehnyt. Sama muodon jäykkyys, sama tunteen herkistyneisyys, jopa niinkin, että se jonkin lukijan mielestä voi lähennellä sentimentaalisuutta; mutta myöskin sama synnynnäinen taiteilijan vapauttava voima, sama hyvän pään ja jalon sydämen yhteistulos. Joel Lehtosen runous on sitä laatua, että hänen muita töitään ei ole mahdollista ilman tämän runouden tuntemusta läpikotaisin ymmärtää. Ja se on myöskin sitä laatua, että se ei ole jäävä ilman asiallista tutkimusta.

JALMARI KARA

Eino Pitkäkoski:

Heikkous

Jää polttanut maan oli haurahaksi
tasangolla. Vain vuoret olivat kovat,
Ei kalliot järky. Ne lujat ovat,
mut multa vain kävi heikommaksi.

Niin kerran tulivat myrskyt ja tuulet.
Yhä kallio pysyi liikkumatonna,
mut multa värisi voimatonna —
sitä suutelivat tuliset huulet ...

Ja mullasta kimposi liekkien palo
niin murtaen heikon kylmän kuoren
ja — hauraaksi poltti sen lujan vuoren.
— Läpi öiden hehkui se heikkous: valo!

JUHANI SILJO

'Pääteokseni? — Ipse ego'

"Keskeisin elämänkysymykseni: miten kasvaa miehenvastukseksi Pirulle." Tämän, yhtä paljon körttiläistä vakavuutta kuin runoilijan elämäntäyteistä huumoria ilmaisevan tilityksen kutsumuksensa eetillisestä perusluonteesta on tehnyt Juhani Siljo, Oulun poika. "Piru" merkitsee hänelle jokseenkin samaa kuin Ibsenille Böjgen, tuo joka kulman takana väijyksissä oleva, ihmistä kutsumustieltä pois viettelevä Iso-Kiero, joka muotonsa muuttaa ja sielun vie siltä, ken ei valppaana valvo.

Siljon minuuden kasvamista luonnehtimaan on ryhtynyt "tulkintayrityksessään" tri Kalle Sorainen (Sandelin) *. Aluksi kertoo hän Siljon elämänjuoksun, piirtää sitten kuvan tämän persoonallisuudesta ja ryhtyy vihdoin tulkitsemaan, lähinnä Siljon tuotantoon nojautuen, runoilijan enemmän tai vähemmän itsetietoista minuutensa kasvattamista.

Siljon elämä ei ole ulkonaisista tapauksista rikas. Muutaman vuoden yliopisto-opiskelua seuraa arvostelutoiminta, matkat Pariisiin ja Lappiin, molemmat kesäisiä, vain muutaman kuukauden kestäviä. Runokokoelmat ilmestyvät vv. 1910 ja 1914, näytelmä Seppelöity vuoden vaihteessa 1917—18, lisäksi eräitä käännöksiä. Kun vapaussota syttyy, liittyy hän vakaan harkinnan jälkeen riveihin, saa Oriveden taistelussa kuulan molempiin jalkoihinsa ja punaisten vangiksi joutuneena eroaa elämästä Tampereen sairaalassa toukokuisena yönä. Yhtä suoraviivainen kuin hänen elämänsä on ollut, yhtä kirkas on hänen kuolemansa.

Taistelu elämänkutsumuksesta on läpikäyvänä piirteenä Siljon tuotannossa. Siljon omassa rinnassa lienee se varsin ankarana riehunut silloin, kun hän, ohuen runovihkonsa painosta ilmestyttyä, päättää luopua "vihreästä oksasta", virkamiesurasta, ja omistautua kokonaan runoudelle. Hän ei halunnut lisätä "henkisten raajarikkojen" suurta lukua maassamme, niiden, joille aineellinen etu, raha, oli saanut sanella elämän ratkaisut. Kuin itselle, tueksi ja voimaksi annettu, on kehoitus esikoiskokoelman ensi runon lopussa:

> Polta rantaan varmat laivat,
> unhoon peitä mennehet:
> säästät paluun häpeet, vaivat,
> heikot askelet!

Voitto aineellisuudesta, rahasta, oli kuitenkin suhteellisesti helposti saatavissa, sillä siinä oli vihollinen selvänä nähtävissä. Mutta eräs toinen Ison-Kieron hahmo, maineen, tunnustuksen saavuttamisen halu, saattoivat Siljon hyvin vakavasti ajattelemaan kutsumuksen täyttämiseen vaadittavaa sankaruutta ja uhria. Sillä hän näki monien, vain hiukan itsensä kanssa tinkivien, saavuttavan yleisön suosion ja menestyksen. Osaksi vähäinen katkeruus tästä, osaksi kipeä tunto etäisyydestä ihmisihanteeseensa, saattoivat Siljon luomaan "Seppelöidyn", "murheellisen komedian", päähahmon, Aaro Vesurin, jonka kutsumustahto laukeaa ympäröivän, tilanteita hallitsevan keskinkertaisuuden edessä.

Mutta parhaina hetkinään on Siljo taistelussaan valoisa, voitonvarma:

> Kuin jännitetty jousi on tahtoni mun.
> Sain auringolta käskyn ja määrän
> ma kukkuloille nousta elon kirkastetun
> ja käydä ohi tien monen väärän.

* Kalle Sorainen, Juhani Siljo oman minuutensa rakentajana. Tulkintayritys. Otava, 303 s. Omistettu Sigrid ja F. E. Sillanpäälle. — Arvostelijan on pakko viitata eräänlaiseen muodolliseen huolimattomuuteen teoksessa. Painovirheitä, häiritseviäkin, vilisee, etenkin teoksen loppupuolella. Toistoja olisi ehkä teoksen tarkemmalla suunnittelulla voitu välttää. Siljon synnyinpäivää ei mainita, kuolinpäivänä lienee pidettävä toukokuun 6:tta, ei 5:ttä. Tunnettu Ibsensaatti kuuluu: At leve er — krig med trolde, muissakin sitaateissa on virheitä j.n.e.

Siljo, oululainen, käyttää pyrkimyksestään ylöspäin sattuvaa vertausta:

Virran mukaan taipuu kaikki muu
putoo koskist alas suuret puut,
rantaa rauhallista lähemmäksi
painuu parvet siikain, salakkain,
— vastavirtaan nousee lohi vain.

Käsitellessään Siljoa valitsemaltaan kasvatukselliselta näkökannalta, tarkastelee tri Sorainen toisaalta eetillisen kasvatuksen mahdollisuutta ylipäänsä, toisaalta niitä kasvatusaineksia, joita Siljo sai ulkopuolelta, kirjallisuuden välityksellä. "Ainoa pahe: heikkous", sanoo Siljo eräässä aforismissaan tarkoittaen sitä, että moraalisen pontimen, "puhtaan tahdon", puuttuessa, ei mikään ihmistä voi pelastaa. Vaikka tahdon s u u n t a olisikin väärä, voi se muuttua oikeaksi samoinkuin negatiivista tulee totuudenmukainen kuva.

Mistään suoranaisesta vieraasta vaikutuksesta — ehkä kuitenkin I b s e n i ä lukuunottamatta — ei Siljon tuotannossa voi puhua. Siljo löysi vain omat ajatuksensa muualla kirjaanpantuina, eikä arkaillut niitä toistaa. Kotimaisista kirjailijoista tulivat luonnollisesti kysymykseen L e i n o, M a n n i n e n, K o s k e n n i e m i. Lienee kuitenkin hiukan pinnallinen väite, että Koskenniemen "aatepiiri on suunnilleen sama kuin Mannisella, osittain sama kuin Eino Leinollakin." Tarkoitetaan kai, että Siljo löysi kultakin näistä samaan aatepiiriin kuuluvaa ainesta.

Tri Soraisen laaja esitys Siljon suhteesta H e n r i k I b s e n i i n on syvällinen ja innoituksella tehty — onhan kirjoittaja skandinaavisen hengen erikoistuntija. Oli luonnollista, että Dovren jättiläinen tinkimättömyysvaatimuksineen varjosti Siljonluonteista taistelijaa jo tämän nuoruudesta asti. Brand ja Peer Gynt, mitä ne muuta olivat kuin Siljo itse parhaimpina ja huonoimpina hetkinään, käyttääksemme Ibsenin itseensä soveltamaa sanontaa. Brandin häviön taustana oleva yksilön ja yhteisön välinen ristiriita — niin lienee ymmärrettävä vastakohta "miehentahdon q v a n t u m s a t i s", "d e u s c a r i t a t i s" — oli varmasti myöskin Siljon elävästi tuntema.

Niiden kirjailijain joukossa, jotka ovat vaikuttaneet Siljon ihmistuntemuksen syventymiseen, mainitsee tri Sorainen myös A n a t o l e F r a n c e n. Totta on, että Siljo kirjoitti "Kuningatar Hanhenjalan ravintolan" Leino-käännöksen ilmestyttyä v. 1911 siitä Aikaan hyvin myönteisen arvostelun, mutta se ei oikeuttane asettamaan täyden kielteisyyden pohjalta nousevaa Apotti Coignardin filosofiaa ainakaan positiivisessa mielessä Siljon ihmisihannetta luoneitten tekijäin joukkoon.

Hahmoitellessaan Siljon elämänkäsityksen takaa kajastavaa persoonallisuutta, katsoo tri Sorainen sen perustavaksi piirteeksi "lyyrillisen aktiivisuuden". Lukiessa teosta ei voi välttyä useampaan kertaan toteamasta sitä, kuinka vähän antoisa tuollainen käsitteellinen määrittely on. Yhtä hyvin voi sitä soveltaa muihin runoilijoihin Goethestä Koskenniemeen asti. Täysin mitäänsanomaton on myös Siljon sielullisen laadun erittely — nykyään jo tieteellisen humbugin rajamaita hipovien — typologioitten valossa. — Sensijaan olisi toivonut tarkempaa sukuperinnön selvittelyä. Samassa yhteydessä olisi tekijä ehkä joutunut käsittelemään niitä ihmissielun ei-intellektualisista kerroksista nousevia, usein hämäriä ja selkiymättömiä piirteitä, jotka antavat luonteelle yksilöllistä väriä, persoonallisuudelle syvyysperspektiiviä. Mutta ehkä tri Sorainen ei tähän ole pyrkinytkään, varsinkin kun kahdelta eri taholta — A i n' E l i s a b e t P e n n a n e n ja A n n a - M a r i a T a l l g r e n — on toivoa saada selvitystä näihin Siljo-kuvan puoliin. Siljon tuttavien muistelmat tri Soraisen kirjassa (poikkeuksina ehkä äskenmainitut sekä L a u r i H a a r l a) tuntuvat kovin laihoilta ja kalpeilta, mikä kummastuttaa juuri Siljon ollessa kyseessä.

Siljon älyllinen puoli on sensijaan tri Soraisen tutkimuksen kautta joutunut kirkkaaseen valaistukseen. Tästä merkittävästä aikaansaannoksesta olemme kirjoittajalle vilpittömästi kiitollisia, sillä kansamme nykyisenä rikkinäisenä vaihdekautena kaivataan juuri sellaisia kokonaisia, selväpiirteisiä, suoraviivaisia persoonallisuuksia, joiden minuus on tietoisen, koko elämän kestäneen itsekasvatuksen tulosta.

EINO MIKKOLA

Lea Sarasto:

Muuri

Te, ystävät, sanotte: — Murramme
korkean muurin,
se sinuthan meistä nyt armotta erottaa.
Se muuri on louhinen, muureista korkein
ja suurin,
mut iskumme voima sen raunioiks
pirstoaa.

Ei muuria ole. Pois hakut ja moukarit
pankaa
te, ystävät sokeat, vaietkaa, menkää pois.
Ei muuria ole. En löydä vain hentoa
lankaa,
vain lankaa en löydä, mi yhdistää meidät
vois.

Yksinäisyyden kasvot

Kun kuljin yksin, uupunut,
niin sitä nähnyt en.
Vain kaukaa, kaukaa aavistin
ja kaukaa tunsin sen.

Kun kuljin kanssa ihmisten,
sen kasvot nähdä sain.
Mä vieras kesken vieraitten
sen yksin tunsin vain.

Kun kahden kanssa rakkaimman
mä onnen hetkeks jäin,
sen vallan vasta ymmärsin,
sen silmät vasta näin.

Lauri Autia:

Kiire

Jäät kadunkulmahan
kuin jotain unohtain:
Ma miksi kiiruhdan?
Et muista lain.

Ja katu häviää
ja tämä elämä.
Käy autot ympyrää,
et muista ihmistä.

Sa jotain tavoitat
ja ihme — kuuntelet.
Sa küreen unohdat
ja — hymyilet.

Ja huomaat: ihminen
ma varmaan olenhan.
Ja senkin nöyrtyen
vain — aavistan.

TYÖ JA AIKAMME IHMINEN

Työ nykyisessä yhteiskunnassa on valtaaloillaan ilmennyt aineellista hyötynäkökohtaa palvelevana. Yrittäjä, työnantaja työsuhdetta järjestäessään on korostanut yksipuolisesti liikkeeseen sijoittamansa pääoman hyöty- ja voittonäkökohtaa, nojautumalla tässä liberalismin talousteorioihin, joiden mukaan yksilö ja käytettävänään oleva pääoma parhaiten toteuttavat yleishyödyllisenkin tarkoituksensa saadessaan vapaasti, valtiovallan niitä sanottavammin rajoittamatta kehkeytyä. — Kehitys on ollutkin valtava. Tekniikka on avannut tien joukkotuotannolle synnyttäen suurteollisuuden. Tuotannon voimakkaasta kasvusta on ollut seurauksena hintojen lasku, mutta kun vapaan kilpailun johdosta yrittäjä on edelleen joutunut epämieluiseen hintojen laskuun, on se ollut omiaan polkemaan työläisten palkkoja, aiheuttaen palkkataistelun, joka aikojen kuluessa on käynyt vain aina katkerammaksi. Työlakot ja työsulut ovat sen surullisia seurauksia. On tultu siihen, että pääoma ja työ, työnantaja ja työntekijä seisovat jyrkästi vastakkain nykyisessä yhteiskunnassa.

Mutta taloudelliselta alalta on kysymys siirtynyt välttämättömyyden pakosta myös yhteiskunnalliselle alalle. Saamme elää todellisuudessa, jossa pääoman ja työn välinen taistelu on vieroittanut saman kansan jäsenet kauas toisistaan. Se on luonut yhteiskunnallisen taistelutilan eri kansalaisryhmien välille aatteellisine ja poliittisine järjestöineen. Mutta ei siinä kyllin. Pääoman ja työn vastakkaisuus on synnyttänyt aivan omalaatuisen aatesuunnan, marxilaisen ideologian, joka jo lähes vuosisadan ajan on ruokkinut yhteiskuntaa opeillaan.

N.s. porvarillisella taholla katsotaan marxilaisuuden olevan turmiollista yhteiskunnalle ja toivotaan sen katoavan. Mutta tällä samalla taholla hyvin harvoin syvennytään ajattelemaan, mikä on synnyttänyt tämän kielteisyyden opin. Kielletään itse olleen mukana aiheuttamassa sitä ja kuitenkin tiedetään, että se on ihmisten sieluissa tapahtunut kehitystulos pääoman ja työn, työnantajan ja työntekijän vastakkaisuudesta. Toisaalla pääoma voitonjanoisena, toisaalla palkkatyöläinen katkerana nähdessään työnsä tuloksen joutuvan suurimmaksi osaksi työnantajan hyväksi. Pääoma hakeutuu sinne, missä sitä odottaa suurin voitto, mutta työ uskoo sielläkin saaneensa liian pienen osuuden.

Nykyisessä yhteiskunnassa valtiollinen, taloudellinen ja sivistyksellinen elämä on kylmennyttä, kuollutta. Se on ihmisen olemukseen pohjautuvan todellisuuden unohtanut, se palvelee epätodellisuutta. Aineellisuus, omistaminen, raha on tullut sille itsetarkoitukseksi. Raha ja onni ovat tulleet samaa merkitseviksi, vaikka niillä todellisuudessa on suunnaton ero. Ja tästä on ollut seurauksena, että inhimillinen työ on saanut arvoa sen mukaan, mitä enemmän se on tuottanut rikkautta. Siveellisessä suhteessa sen arvo on unohdettu, sillä se on joutunut palvelemaan ihmisen egoistisuutta. Ja rikkautta se ei ole voinut tuoda kaikille, sillä työn tulokset eivät ole voineet jakaantua suoritetun työmäärän mukaan. Mutta rikkautta haluavat kaikki: siinä suuri ristiriita, yhteiskuntataistelujen ydin.

Nykyinen olotila on käynyt kestämättömäksi. Aletaan jo tajuta joka taholla muutoksen välttämättömyys, mutta virallinen alote sen tunnustamiseksi puuttuu. On vaikeata luopua siitä, mihin on totuttu, vaikka se olisi huonoakin. Vanhemmalle ihmispolvelle se on vaikeampaa kuin nuorelle ja sen vuoksi usein juuri nuoriso on joutunut suurten kysymysten johtoon. Nuoriso tuntee elävän omantunnon voimalla, mikä ajassa on hyvää ja mikä huonoa, hyljättävää, sillä se ei ole ennakkoluulojen kahlehtimaa. Nykyinenkin nuoriso on jo alkanut hakea uusia tunnusmerkkejä, uusia johtotähtiä, ja se uskoo jo niitä löytäneensä.

Ihmiselle, jolla on todellisuuden tajua, ei ole voinut jäädä epätietoiseksi, että jotain perusteellisesti uutta on tulossa, uusi aika on koittamassa. Tässä vanhan ja uuden vaihteessa,

aikansa eläneen ja vanhentuneen ja toiselta puolen nuoren, elinvoimaisen välillä on traagillista se, että uusi on tavallaan suuresti vastakkainen vanhalle. Ja tämä on syynä, että uutta on vaikeata ymmärtää. Niihinkin kysymyksiin nähden, joista tässä on ollut puhe, uusi aika suhtautuu aivan toisin kuin vanha.

Olemme nähneet nykyisessä yhteiskunnassa kansalaiselämän eri muotoineen pohjautuvan ihmisen itsekkyydelle, se on ollut minäkeskeistä, aineellisuuden jumalointia, joka on johtanut toiselta puolen suuria kansalaisryhmiä vihamieliseen asenteeseen yhteiskuntaan nähden ja tuon paljon puhutun marxilaisuuden helmaan. Siveellisessä suhteessa se on ollut sovinnaista, mutta todellista moraalia vailla. Kansakunta, joka pyrkii kehityksessään korkeisiin päämääriin, ei voi jäädä puolitiehen. Ensimmäisiä edellytyksiä on, että kansan moraali on korkealla. On paljon arvokkaampaa vaatia itseltään kuin vaatia muilta, on paljon kunniakkaampaa palvella ja antaa kuin vaatia ja ottaa. "Me vaadimme"-periaatteen pitkälle kehittäminen merkitsee siveellisen ihmisen sairautta ja kuolemaa, uudenaikaisen ali-ihmisen tuottamista maailmaan. Kristittyjen palvelukseen kehoittavien ihanteitten hylkääminen on ihmiselämää säilyttävien voimien alistamista anarkialle, joka on johtava tuhoon.

Oikeastaan koko nykyinen kriisi on sisimmältään moraalikysymys. Aikamme on unohtanut moraalin vaatimukset, jotka itse asiassa ja puhtaimpina esiintyvät kristillisyydessä. Vain kristinuskon luoma elämänkatsomus voi antaa ihmiselle myönteisen elämäntunnon. Voimakkaasti tunnettu elävä kristillisyys on egoismille vierasta, sillä se kutsuu palvelemaan. Se on altruismia ja se näkee elämän kutsumuksena. Sille on tärkeämpää velvollisuuksien suorittaminen kuin oikeuksien vaatiminen. Rehellinen työ on sille ilo, sillä se tuntee siinä toteuttavansa olemuksensa alkutarkoitusta.

Tässä ei ole sanottu oleellisesti mitään uutta. Kaikki on vanhaa totuutta. Ero vain on siinä, että aikamme elämässä emme näe tämän hengen vallitsevan. Eikä tämä henki pääsekään siinä vallitsemaan niin kauan kuin omistavalla taholla ainoastaan myönnetään sen oikeutus, mutta ei tunneta sitä velvoittavaksi voimaksi. Aikamme ilmiöissä on jo kuitenkin jotain, joka osoittaa korkeamman katsomustavan alkavan saada sijaa. Ja varmaa on, että uusi aika tulee luonnon välttämättömyydellä ja tuo mukanaan parempaa kuin mitä entisellä on.

A. V. VÄLISALO

Keskustelu työnantajain ja työntekijäin välisestä suhteesta on nykytärkeää. Siksi olemme julkaisseet maisteri Välisalon meille lähettämän kirjoituksen. Kirjoittaja näkee aivan oikein sanoessaan, että nykyinen kriisi on sisimmältään moraaliprobleema. Vertaamalla historian valossa konjunktuurien vaihteluita, taloudellisten nousu- ja pulakausien säännöllistä toistumista niitä edeltävien kausien aatteelliseen ja maailmankatsomukselliseen yleiseen ajatussuuntaan, huomaamme, mikä katkeamattomassa kiertokulussa oleva ehdoton vaikutusyhteys vallitsee ulkonaisen aineellisen elämän ja saman ajan siveellisen ihmisen välillä. Tältä pohjalta lähtien joudumme perusteiltaan uudenlaatuisen kansantaloustieteen tutkimuksen alueelle. Ulkonaisen ja sisäisen välillä vallitsee vaikutuksen siirtymisen kiertokulku, mutta on kai toki lähdettävä pohjalta, että ihminen tuottavana tekijänä on alku, järjestelmä seuraus.

Jos ajattelemme työnantajain ja työntekijäin välistä suhdetta kristinuskon vaatimuksiin ja henkeen pohjautuvan aikamme ihmisten tajunnassa uudenlaatuisena hahmoutuvan ideologian valossa, on meidän myös porvarillisella taholla tunnustettava, että milloin yrittäjävoittoa hankitaan painamalla työväen palkkatasoa, kuljetaan kommunistiseen yhteiskuntaan johdattavaa virtaa. Meidän maassammekin eletään suurin piirtein juuri näissä olosuhteissa. Pääomaa hallitsevat johtavat voimat eivät tajua tai eivät tahdo tajuta, että ensisijassa heille kuuluu kehityksen vastuu.

Todellisia arvoja ei voida koskaan lopullisesti väärentää. Henki siirtyy. Millainen isäntä, sellainen renki. Röyhkeä isäntämieli, joka ei huolehdi työntekijäinsä tarpeista, on kommunismin kasvattaja. Kysymykset pulmien ratkaisemiseksi ovat yksinkertaisia, niihin ei tarvita komiteoita eikä oppineiden ideologioita. Työnantajain täytyy alkaa tajuta, että voittoa on saavutettava rehellisyydellä ei riistolla. Työnantajat, jotka ajattelevat vain voittoaan, tuijottavat yksinomaan liikekirjanpitonsa osoittamiin tilinpäätöksiin. Jos heidän tiliensä päätökset osoittavat, että heillä ei ole varaa koroittaa työväkensä palkkaa, eivät he huomaa, että ehkä juuri tuo liikekirjanpidon osoittama tilinpäätös onkin perusteitaan myöten väärä, joka johtaa heidät rikollisuuden tielle ja lopulta konkurssiin. He eivät huomaa, että heidän saamansa yrittäjävoiton suuruus on ratkaisevasti riippuvainen siitä, miten tuntevat heidän liikelaitoksensa jokaises-

sa renkaassa toimivia käsiä liikkeelle panevat sydämet ja aivot.

Riisto aiheuttaa riistoa, terrori ja pakko takaisin kostamista, kun taas työnantajan puolelta rehellisen yrittämisen arvoon kohottaminen aiheuttaa työntekijässä kasvavaa ponnistelua työnteettäjän hyväksi. — Jokainen käytännössä toiminut työnteettäjä tietää, mikä tekijä on työntekijäin ja työnantajain välinen henki ja sen seurauksena työn teho. Kasvavan kilpailun pakoittamana täytyy työnantajain alkaa käsittää, että on lähdettävä kokonaan toisesta päästä. On tutkittava: 1) miten parannetaan tehoa, 2) miten parannetaan tuotteen laatua, 3) lisättävä syntyväisyyttä korottamalla työväen ja talonpojan elintasoa, 4) työnantajain siveellinen velvollisuus on alkaa vastata ja huolehtia työntekijäin henkisistä valistustarpeista, vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta heidän toimeentulonsa järjestymisestä.

Tässä kirjoituksessa ei ole mahdollista lähteä esittelemään käytännöllistä kaiken järjestämistä. Yritämme lyhyesti antaa vain viitteitä, miltä pohjalta "uuden ideologian" muodostuminen käy mahdolliseksi. Porvarillisellakin taholla aletaan jo käsittää työväen taistelun välttämättömyys työväen sivistyksellisen nousun kulttuurin kaikilla aloilla vaikuttava sivistysmerkitys. Ei ole totisesti kunniaksi "kristitylle Euroopalle", että työväen sivistyksellisen ja taloudellisen nousun kärkitaistelua on johtanut juutalainen Karl Marx. Tämä tosiasia osoittaa, miten pintapuolisesti, valhesilaukseen tyytyen on tähän saakka tajuttu kristinuskon olemus.

Siirtyessämme aihettamme käsittelevän kirjoittajan mukaisesti koskettamaan kysymystä uskonnon vaatimusten kannalta, on vain todettava se musta tosiasia, että kaiken takana on tietysti raha, rakkaus rahaan on takana on tietysti raha, rakkaus rahaan on yksin valittujen joukkoon itseään kuuluvina pitävillä suurempi kuin rakkaus Jumalaan. Mutta palkka tulee järkähtämättömällä lakien alaisuudella aikanaan. — Venäjän papisto ja ylimysluokka on korjannut palkkansa, Espanjassa parastaikaa korjaavat. Kuilut ovat syvät. Tulevaisuus osoittaa, kuinka syvällä on Suomen porvaristossa sisäisen rappion siemen, mikä on oleva heidän lopulta korjaamansa palkka. Merkit kuitenkin osoittavat, että ainakin nuorison keskellä aletaan käsittää, mistä päin on lähdettävä. Nousukkaiden luokkarajakäsitys on kaatumassa. Raha päämääräksi muuttuneena on sielun kidutus, ihmisyyden alennus. Korkean luovan kulttuurin tuottaminen ja ihmisarvon säilyttäminen on joka hetki uhmaa rahaa vastaan. — Nuoret tajuavat sen, mistä vanhat ovat rahan tähden luopuneet.

Y. K.

MIETELMIÄ

TAIDE

Taiteessakin pitää paikkansa kulunut sanonta: ei mitään uutta auringon alla.

Jokaisen ihmisen sielu on valinkauha, johon sulamaan pannaan veren perintönä tai ulkonaisemmin saadut edellisten polvien aatteet ja näyt. Muutamien ihmisten sielu on kylmä. Muutamilla taas sielun tuli on niin kuuma, että siinä nuo valmiit, kiteytyneet, metalliset rakennelmat sulavat ja kiehuvat. Ja muutamilla vihdoin on vielä kuumaa tulta kahlehtimassa tahto, joka synnyttää sulaneista rakennelmista uusia, entistä ehompia. Ensiksi mainitut ihmiset ovat käytännön ihmisiä, porvareita. Toiseksi mainitut ovat haihattelijoita. Kolmannet ovat taiteilijoita.

TIEDE

Tieteellinen teos on jokin määrä tunnettuja tosiseikkoja pantuna uuteen järjestykseen.

TAIDEHISTORIA

Se taiteellinen rakennelma, mitä mikään taiteen tuli ei pysty sulattamaan, jää taiteen fossiiliksi, joka ehkä joskus esiin kaivetaan, analyysin kuokalla paloitellaan ja siten tehdään ehkä taas sulatettavaksi. Taidehistoria on siis tavallaan myös geologiaa.

JUMALA

Oppinut teologi kirjoittaa hiuksenhienon väitöskirjan Jumalan olemassaolosta. Jos Jumalalla olisi inhimillisiä heikkouksia, hymyilisi hän teokseen tutustuessaan ironisesti ja ajattelisi suunnilleen samaa kuin peräänkuulutettu vanki ajattelee lukiessaan sanomalehdestä omasta karkaamisestaan kirjoitettua erheellistä uutista, jonka lopussa yhtäkaikki on mahtipontinen lause: "Jäljillä ollaan."

TAUNO NURMELA

RAJA-AIKAKAUDEN TEATTERIA

Helsingissä on teatteri ollut tänä kevätkautena antoisa. Kuten pääkaupungin lehtiä seuraavat maaseutulaisetkin voivat todeta, loistaa ylimpänä englantilaisen Somerseth Maughamin nimi. Ensin tuotiin Koiton näyttämöllä parrasvaloon hänen näytelmänsä "Sade" ja senjälkeen seurasi "Päävoitto" Kansallisteatterissa. — Rajoitetun tilan tähden tyydyn vain näiden kahden näytelmän sisäisen johtoajatuksen erittelyyn oman käsityskykyni rajoissa.

On hämmästyttävää, että teatteri tunkeutuu sanoisinko tieteellisyyttä lähenevän näkemyksen tekemällä elävän sanan voimalla uskonnon alueelle samanaikaisesti kuin virallinen kirkko on entistä syvemmässä määrässä vajonnut hengellisen kuoleman negatiivista vaikutusta aikaansaamaan olotilaan. Molemmissä näytelmissään käsittelee Maugham uskonnon probleemaa h e r ä y k s e n salaisuudesta.

Näytelmässä "Sade" kokee ilotyttö Sadie Thomson heräyksen pastori Davidsonin vaikutuksesta, minkä vaikutuksen liikkeelle paneva voima paljastuu tosin näytelmän lopulla pastori Davidsonille kovin murheellisella tavalla päättyväksi lihalliseksi rakkaudeksi. Ja Sadie Thomsonin "höyry" haihtuu, kun hänelle valkenee pastori Davidsonin todellinen suhde Jumalaan.

"Päävoitossa" tulee heräykseen kunnon pastori Sheppey, joka, voitettuaan päävoiton arpajaisissa, kokee sielun tapahtuman, jonka tuloksena hän alkaa ajatella toisin kuin ihmiset tavallisesti ajattelevat ja päättää jakaa rahansa köyhille. Tästä päätöksestä on kuitenkin se kohtalokas seuraus, että häntä aletaan pitää hulluna. (Mm. Uuden Suomen arvostelija Huugo Jalkanen todisti arvostelussaan käsittäneensä asian niin, että Sheppeyn järki todella rupesi pimenemään!) Toimenpiteissä, miten Sheppey saataisiin estetyksi jakamasta rahojaan köyhille, mennään rikollisuudessa niin pitkälle, että aletaan myös t o d i s t a a hänet hulluksi, kunnes hänen hyvä vaimonsakin alkaa jo epäillä, että ehkä Sheppey on tulossa hulluksi. Tilanne menee niin pitkälle, että parturin tutkii kuuluisa aivospesialisti, joka nojaten mm. psykoanalysiin (!) todistaa, että Sheppey potee alkavan mielisairauden oireita. Näin harjoitetaan rahojen takia, etupäässä tyttären ja tämän sulhasen ansiosta, kunnon Sheppeytä kohtaan sellaista sielullista kidutusta, että hän lopulta kuolee sydänhalvaukseen alettuaan aavistaa, että hänet viedään mielisairaalaan.

Näytelmässä "Sade" on mielenkiintoisinta nähdä kirjailijan asettavan vastatusten kaksi äärimmäistä vastakohtaa, suruttoman, mutta rehellisen ilotytön Sadie Thomsonin ja "muotovanhurskaan" pastori-avioparin Davidsonin ja miten, ulkonaisten olosuhteiden vaikeutuessa, Sadien sielullinen kehitys vie siihen, että hänen tajunnassaan yrittää avautua todellinen heräyksen tuoma Kristus-näkemys. Mutta kun hänelle paljastuu käännyttäjänsä valhe, kaatuukin ahdistuksessa herännyt elävä usko ja hän palaa entiselle suruttomalle tielle.

Molemmissa näytelmissä kirjailija paljastaa oman epävarman suhteensa kristinuskoon antaessaan katsojalle, nähtävästi taitavana teatteritehon tavoittajana, osittain mielikuvan, että Jeesuksen opin mukainen heräystapahtuma on joutumista sielulliseen sairaalloisuustilaan. Mutta näistä kristinuskoon nähden hämäräksi jääneistä ja osittain kielteisyyteen vivahtavista johtopäätöksistään huolimatta on Maugham tuonut parrasvaloon nykyaikaiselle ihmiselle hyvin läheisiä yksilöitä, joiden tajunta ponnistelee johonkin uuteen avautuvan rajalla. — Me elämme aikaa, jolloin nämä ihmisen s i e l u n t a p a h t u m a a koskevat kysymykset aletaan hallita entistä tietoisemmin. Onhan käsittääkseni yksinkertaisesti kysymys tajunnan eri virtauspiirien vaihtumisesta, s.o. omantunnon, eli oikeustajunnan, eli, psykoanalyyttistä terminalogiaa käyttäen, yliminän noususta syvyydestä koko t i e t o i s u u t e m m e täyttäväksi valtatekijäksi. — Valitettavasti Maughamin valtaa heikkous ja sensijaan, että kykenisi johtamaan Sadien sisäiseen kirkastumiseen ja saamaan ehkä sisäisesti kuolleessa pastori Davidsonissakin aikaan todellisen heräämisen, antaa hän näytelmän päättyä Sadien luopumiseen ja pastori Davidsonin itsemurhaan. — Näytelmässä "Päävoitto" jää asia yhtä hämäräksi. Mutta on sanottava, paitsi, että kirjailija käsittelee aihetta hellällä, inhimillisyyttä ymmärtävällä huumorilla, antaa hän meille niitä ajatusten ja tunteiden siemeniä, jotka jäävät elämään katsojaan ja vievät häntä lähemmäs kristinuskon aitoa intuitiivisesti tajuttavaa nöyrää totuusnäkemystä. — Maughamin näytelmien menestys perustuu niiden myönteiseen inhimillisyyden ymmärtämiseen, ja siihen tekijälle vähemmän kunniaksi olevaan teatteritemppuun, että hän jättää suuren tilityskysymyksen selvittämättä ja tarjoaa sanottavansa puoliksi huvina katsojalle. Kuitenkin on sanottava, että näissä näytelmissä harjoitetaan ainakin vähemmän Jumalan pilkkaa kuin mitä sitä harjoitetaan julkisilla saarnapaikoilla.

Maughamin näytelmien näyttämösuorituksista on mainittava Emmi Jurkan Sadie Thomson "Sateessa" ja Uuno Laakson parturi Sheppey „Päävoitossa". Nämä kaksi näyttelijää, lisäksi Kansallisteatterin hentoinen, mutta hienostuneen terävä naiserittelijä Henny Valjus kuuluvat tällä hetkellä Helsingin ja varmaan koko maan teatterin toivoihin, joille odottaisi valmistettavan tilaisuuden ympäristömme ahdistukselta ja ylikuormitetusta työstä rauhaan päässeinä kasvattaa siipiensä korkeampaa kantovoimaa. *Y. K.*

REVONTULET

Eräänä iltana näin — kuinka monennen kerran näinkään — revontulet. Tämä kerta oli merkillinen siksi, että silloin muistin erään kaukaisen tapahtuman, ensimmäisen muistoni revontulista.

Kuinka kuvaavaa pikkumiehelle, josta puhumme: ensimmäisellä kerralla, jolloin hän tutustui revontuliin, hän ei nähnyt niitä! — Mutta nyt menemme kertomuksemme edelle. Olen todellakin niitä filosoivia ja mielellään omaa ääntänsä kuulevia, jotka eivät voi olla antamatta nykyisen minänsä varjon langeta menneisyyden ylle, seikka, jota meidän tällaisissa olisi välttämättä varottava, sanovat esteetikot. Mutta minkäpä me sille voimme, minkä noin sanojat itsekään.

Sinä iltana isäni tarttui käteeni ja sanoi:

— Nyt menemme katsomaan revontulia.

Oli pakkanen, sellainen, jota meillä pohjoisessa sanotaan tulipalopakkaseksi. Miksikäkö? Ehkä siksi, että luonto on silloin värikkäin, että Pohjolan taivas silloin leikkii huikentelevaisena, päivällä poltattaa kultaa läpi kiteytyneen pakkasen, iltaisin punertaa levein, lämpöisin horisontein ja yöllä sädehtii vaalean violetissa, revontulin, liekein, jotka tuntuvat olevan kuin ihmishengistä kootut, aineettomat, muuttuvaiset ja — katoavaiset.

Sinä iltana isäni talutti minut ulos. Kuljimme pihamaalta narskuvin askelin maantielle. Jostain kaukaa paukahteli liitoksissaan lautainen seinä kylmän kohmettamana. Oli niin paljon tähtiä, maassa, pylväitten päissä, aidoilla, taivaalla.

Kuljimme kappaleen maantietä. Muistan vielä nytkin, lähes kolmen vuosikymmenen takaa, paikan, johon pysähdyimme. Näen isäni kumartuneena puoleeni ja kuulen hänen viitaten kädellään kohden korkeutta, lausuvan minulle:

— Katso, revontulet!

Minä katsoin. Näin taivaan ylhäisessä korkeudessaan, tunsin äärettömyyden. En nähnyt revontulia. En jaksa muistaa, että olisin niitä nähnyt.

Mutta muistan silti jotain. Muistan, että olimme pysähtyneet katulyhdyn valopiirin alle, että minä, puoleksi siinä piirissä seisten, näin siellä ylhäällä, pimeän ja valon rajalla, lyhdyn, joka lähetti valokiteitään alas lumiselle tielle. Minä siristin silmiäni, väliin aukaisin ne laajalle ja ahmin valoa, joka tuntui olevan aurinko, yhtä korkealla, ei — korkeampana kuin konsanaan tavallisen auringon valo. Sillä olinhan päivällä nähnyt auringon paistavan valossa, mutta en koskaan näin kaukaa, tuolta, missä oli pimeää, missä oli kylmää, missä oli revontulet.

Yhden kerran nykäisin isää, joka oli pysähtynyt pitkäksi ajaksi haltioituneena ahmimaan revontuliensa leikkiä, varovasti kylkeen ja sanoin hiljaa:

"En näe, isä."

Hän kumartui tällöin alemmaksi kyykkyyn melkein tasalleni ja viittasi uudelleen kädellään:

— Katso, tuolla, näetkö?

Minä katsoin ja myönsin näkeväni.

Vaikka enhän minä nähnyt. Minä, humanisti, idealisti, näin vain lyhdyn.

Kävelimme kotiin. Myöntelin hiljaan kyselijöille nähneeni revontulet. Valehtelin, on tiedä miksi.

— — — —

Monta kertaa olen talviyönä katsonut ajatuksissani revontulten leikkiä. Merkillistä, ettei tämä lapsuuden muisto ole aikaisemmin tullut mieleeni.

Olisikohan niin, että aina silloin maallisen katulyhdyn valo olisi anastanut ajatukseni, sellaisen tämänpäiväisen lyhdyn, jolla ei ole sijaa menneelle ja tuskin tulevalle. Mutta olisinpa silloin todellakin ahdas.

Tänä iltana sädehtivät revontulet. Tänä iltana en ole ahdas. Hyvät ystävät, lupasin puhua teille revontulista. Olen kertonut jostain muusta. Olenko tehnyt väärin.

Tänä iltana revontulet sädehtivät taivaalla. Menenkö kalmiston laitaan, jossa on eräs rakas, vaatimaton kumpu. Katsonko tuon lumipeitteisen kummun kaitaalta revontulia yhdessä hänen kanssaan, joka kerran, vuosikymmenet sitten, halusi ne minulle näyttää ja uskoi näyttäneensä.

Kuinka haluankaan olla jälleen lapsi, ojentaa pienen käteni hänelle, työntää häntä kylkeen ja sanoa hiljaa:

— Isä, en näe!

VILHO HYTTINEN

IKUINEN ROMAANIAIHE

Vallinneen maailmankatsomuksen mukaisesti on myös suomalainen romaani viime vuosien kuluessa käsitellyt loppuun yksipuolisen erotiikkaa palvovan rakkauselämän kuvaamisen. Saavutettuaan sietämättömän tympeäksi muuttuneen huipun on se joutunut luonnolliseen päätymykseensä — umpikujaan.

Tuskin on tietoisesti todettu, miten tämän romaanilaadun romahdus on samalla maailmankatsomuksen romahdus, mutta silti on jo uuden, sisäänpäin kääntyneen käsitystavan seurauksena pääsemässä esiin uusi suuntautuminen, minkä mukaan eetilliset tekijät, todellinen luja, rehellinen toveriystävyys ilmenee myös lämpimän eroottisen tunteen luojana ja kestäväksi tekevänä voimana. Tämä romaanien uusi suuntautuminen kuvastuu tosin vielä melkeinpä lapsimaisen alkeellisena osoittaen siten puolestaan, mihin syvään sisäiseen köyhyyteen ja persoonallisuuden surkastumiseen on vajottu. Näin on, osittain tekopyhäin taantumusvoimain vaikutuksesta, yritetty väheksyä rakkautta romaanin aiheena huomaamatta, että rakkauskysymys on kaikkien aikojen keskeisin ja kunkin aikakauden romaanissa ajan henkeä ja todellisuuskasvoja selvimmin valaisevana ilmenee rakkauskuvauksessa.

Materialistis-kommunistisella taholla nimitetään tätä romaanin uutta suuntautumista taantumukseksi, mutta sitähän sen ei tarvitse olla, mikäli on uskallusta rehelliseen todellisuuskuvaukseen.

Keskustelu sukupuolien välisistä kysymyksistä ei ole enää päiväjärjestyksessä, mutta voimme sanoa siitäkin muutaman sanan.

Vanhan sukupolven edustajat todistivat vielä joku vuosi takaperin, että nuorien moraalikäsitykset ovat höltyneet, nuoret hurmioituneet erotiikan palvojat korottivat seksuaalisen villiintymisen moraaliksi. — Nyt voimme todeta, että molemmat olivat epärehellisiä, vanhojen yhtä vähän kuin nuorten moraalipuolustus ei sisältänyt edes todellista käsitystä moraalista.

Vanhat, joille papin sana pyhittää sisäisesti epäpuhtaat, ovat kunniallisuutensa orjia. Siksi alkoi heille kuvastaa sukupuolielämän vapautuminen avioliiton särkymisenä. He eivät käsitä, että avoin rehellisyys lujittaa ja puhdistaa sen, minkä valhe muuttaa likaiseksi. Tämän käsittävät ehkä parhaiten vain nykyhetken murrosiässä olevat nuoret. Siksi on muodostumassa korkeamman avioliiton muoto, jonka kestävyys perustuu vapaehtoisuuteen ei pakkoon. — On todettava, että rakkausromaanni kehitys on entistä selvemmin menossa avoimen, ihmisen kaikki olemuspuolet huomioonottavan todellisuuden tielle, pois vanhan sievistelevän tekopyhyyden liejuisesta kehästä. Merkit viittaavat siihen, että tältä pohjalta on kasvava myös kaipaamamme uusi, elinvoimainen ja värikäs huomisen päivän romantiikka.

Y. K.

Arvostelun pelko

On arveluttava merkki siitä, että kaikki ei ole niinkuin olla pitää, milloin arvostelun pelko on tehnyt ihmiset siinä määrin aroiksi kuin meidän aikanamme.

Voimme ymmärtää tämän — sairauden n.s. poroporvarissa, jolta „ei riitä aikaa pohtimaan ja seuraamaan kaikkia sivistäviä ja vakavia kysymyksiä". Toisin pitäisi olla asian taiteilijoihin nähden. — Taiteen alalla yrittäjä, joka ei kestä suoraa, vaikka kuinka säälittömästi puutteisiin kohdistuvaa kritiikkiä, on ehdottomasti kehityskykyisyytensä kadottanut, vähitellen paikallaan seisovon oman neroutensa luuloon kuivettuva. Suomessa on joka taholla tällaisia halkeamistilassa olevia neroja, jotka väärä hellämielisyys lopullisesti tuhoaa.

Oikeassa hengessä annettu säälitön kritiikki vaikuttaa terveeseen ihmiseen karkaisevasti, tekee hänestä voimakkaan ja hajoittaa oman suuruutensa luulon harhasumut. Tällaisessa karussa pakkasen maassa ei tarvita seurustelusalonkeja varten mitään taiteen päiväperhosia. Taiteen alalle enemmän persoonallisuutta ja — harvain valtaa!

Yrjö Koivukari:

Agitaattoreille

Vinhasti
laukatkaa aatteen ratsut!
Käykää kauppaa,
käykää kauppaa,
vaihtakaa
oman kansanne verta
hopeapenninkeihin!
Vetäkää naamiot
tiukasti kasvoillenne,
veisatkaa sankarivirttä!
— Vielä on matkaa
hirsipuuhun.

Jossakin vartoo
vartijan silmä,
taivaan siunaus
isänmaan kasvoja suojaa.

Orjan kapina

Miksi kuohut!
Pois myrskyt turhat.
Orja olit syntyissäsi,
orjan tie on elämäsi,
orjuuteen täältä lähdet.
Pois harhakuvat vapaudesta!
Olet orja:
työn orja,
rahan orja,
Jumalan orja.
Ilkkuin vastaa kapinaasi
tuuli. — Tunnet
avaruuden orjaradat,
valhe syvä jokaiselle
uni sankareista.

AHJON SUHDE PUOLUERINTAMIIN

Ahjo on maailmankatsomuslehti ja varmaankin juuri siksi on se saanut osakseen tunnustusta. Ahjoa ei tunne mikään puolue-rintama omakseen ja siksi sitä ovat jo alkaneet puolueisiin väsyneet ihmiset rakastaa. Sen, että rintamajako on kirjallisuuden ja taiteen alalla juuri sama kuin politiikankin alalla, osoitti erittäin selvästi entistä tiukemmalle kiertynyt arvostelun suuntariita.

AHJON AVUSTAJAT

Ahjo ei nojaa elämäänsä arvovallan varaan, vaan sen palstat ovat avoinna jokaiselle, joka tuntee lehden hengen omakseen ja jolla on omaa, radikaalista sanottavaa, mikä myös rakentaa eikä vain revi.

Kevät- JA kesäuutuudet

saapuneet / Tutustukaa varastoihimme ja hintoihimme

OULUN OSUUSKAUPPA RL

AHJO

nuoren kansallisen suunnan sivistysjulkaisu

Konttori:
OULU, Torikatu 25 — Puhelin 1245

Päätoimittajan osoite:
Oulunlahti

*

Tilaushinta 1/1 vk. 20:—, 1/2 vk. 10:—

Lehden tilauksia vastaanottavat postitoimistot, rautatiekirjakaupan myymälät ja lukuisat asiamiehet kautta maan

OULU 1936 — KIRJOLA OY KIRJAPAINO

'ONNENPOTKU'

Kotimainen elokuva kärsi joku aika sitten raskaan tappion menettäessään luojansa ja kehittäjänsä Erkki Karun. Kiitolliseen iloon antaa sentähden aiheen toteamus, ettei suomalaisen filmin kehitys ole Erkki Karun poismenon tähden pysähtynyt, vaan menee eteenpäin joka hetki noudattaen niitä suuntaviivoja, jotka kansallisesti valveutunut uranuurtaja sille osoitti.

"Onnenpotku" merkitsee Suomen Filmiteollisuuden tuotannossa uutta edistysaskelta. Filmiä luotaessa on rohkeasti jätetty syrjään etnograafinen painolasti, joksi liiallinen "paikallisvärin" tehostus helposti muodostuu. Samalla kun toiminta on tuotu neljän seinän sisään, on käsittelyä ollut pakko syventää niin hyvin yhteisesityksen kuin jokaisen näyttelijän kohdalta. Glory Leppänen, tämä nimenomaan älykäs näyttelijä, on eläytynyt ohjaustehtäväänsä ja havainnut, mikä on juonen tehokkaan kehittelyn kannalta tärkeätä esiintuoda, mikä taas on jätettävä katsojan mielikuvituksen varaan. Valentinin käsikirjoitus on laadittu — todennäköisesti tietoisesti — tavanomaisen sankari-roisto aihepiirin varaan, mutta siten on juuri ohjaajan ja näyttelijöiden tehtäväksi jätetty elävän elämän luominen annettuihin kehyksiin.

Tyydytyksellä toteaa katsoja näyttelijävoimien oikean valinnan. "Missimme", neiti Ester Toivonen oli vakava, otteissaan harkittu ja luonnollinen. Koko ajan samassa äänilajissa liikkui hänen vastanäyttelijänsä, Toivo Palomurto, jonka esitys oli tyylillisesti kultivoitua. Palomurron jäykkyys on oikeata hämäläistä, jonka mielellään esittäisi ulkomaalaisellekin tyypillisenä suomalaisena — jos filmi, kuten toivottavaa olisi, pääsisi maamme rajojen yli. — Jorma Nortimon, nuoren teatterikokemusta jo aika runsaasti itselleen hankkineen näyttelijän "korppi"-esitys oli hyvä, turhan karikoinnin vaara vältetty, samoin oli Yrjö Tuomisen tehtailija Rauta moitteeton. Kaisu Leppäsen Eevassa oli ehkä epänaisellista suoruutta hänen puhuessaan elämänkäsityksestään "mies lompakosta tutaan." "Syntipukki"-Kartio oli saanut taaskin vähän kadehdittavan tyhmyrin osan.

Siitä, että elokuvasta muodostui todellinen onnenpotku kotimaiselle filmille, saamme kiittää myöskin sen potkun varsinaista antajaa, Aku Korhosta. Hillin-Jussi on yhtä veraton luomus kuin "Helsingin kuuluisin liikemies" aikoinaan. Hänen puhdas huumorinsa auttoi osaltaan elokuvan kohoamista sille taiteelliselle tasolle, jolle pääsemistä olemme jokaisen kotimaisen filmin ensiesityksen edellä vavisten odottaneet ja toivoneet.

EINO MIKKOLA

Sisältä päin kohoava tekniikka

Olematta tekniikan vihaaja täytyy todeta, miten yksipuolisesti tekniikkaa ihaileva aikamme on alentanut myös taiteen eräänlaiseksi rihkamateollisuudeksi. Sieluissamme elää suuren taiteen perinteet, mutta se kaikki on meille tuskallisesti polttavaa tulta, jota me pelkäämme lähestyä. Ja kuitenkin jokaisessa meistä elää niille sesamlähteille löytämisen sisäinen intohimo, jonka tuloksena avautuisi vanhan taiteen jalostuneisuus ja rikkaus oman aikakautemme rytmissä ja valaistuksessa uuteen loistoon puhkeavana.

Puhuessamme tekniikasta käsitämme tuolla sanalla tavallisesti koulutuksen tuloksena ulkoa päin opittua. Mutta onko asia sittenkään syvemmässä mielessä niin? Eikö myös tekniikan hallinta ole sisältä päin, omasta syvyydestämme nousevan intuitiomme luoman tunteen muodoiksi puhkeavaa säteilyä? Sielumme kammiosta itsetiedottomasti saapuvaa valon salaperäisesti heijastuvaa purkautumista, jossa palaa meidän sisäisen elämämme liekki?

Olemme tuijottaneet ulkokuoreen, kunnes sisäinen meissä on mennyt jäähän. — Elämme tänä hetkenä sitä sielullisen kehityksemme vaihetilaa, jolloin voimat meissä ovat alkaneet uudelleen nuortua ja patoutua, kunnes ahdistuksemme mitta on täysi ja kahleet kirpoavat — purkautumisen luomishetki koittaa. Silloin meidän ei tarvitse ajatella muotoja, ei tekniikkaa, vaan antaa sielumme luoda.

Kahleittenkin puristuksessa meidän uskomme on enemmän kuin uskoa, se on tietoa tulevasta. Kansamme kulttuuritehtävä on alussa. Varmaan nämä meille annetut routa-ajat ovat sitä varten, että meissä olisi nuorta voimaa silloin, kun toiset kansat ovat uupuneita.

AHJO on terveen todellisuusidealismin puolesta taisteleva **maailmankatsomuslehti.** Lukekaa, tutkikaa, esitelkää ystävillenne! Tilatkaa, ryhtykää asiamiehiksi!

V. 1936 ilmestyy Ahjoa viisi numeroa: talvi-, kevät-, kesä-, syksy- ja joulunumero. Tilaushinta 1/1 vk. 20: —, 1/2 vk. 10: —. Irtonumerot Smk. 4: —.

täyttää korkeimmat vaatimukset kestävyyttä, joustavuutta ja vettymättömyyttä silmälläpitäen. Siksi tähän arvoon korotetaankin

OULUN ÅSTRÖMIN
"PALLAS"
JA
"AHMA"-
ULKOILUKENGÄT

»AHMA» on mustaa kromirasvanahkaa ja »PALLAS» ruskeata »Petsamo»-rasvanahkaa. Molemmat kenkälaadut on valmistettu anturoihin kiinnitettäviä suksisiteitä varten

»PORONKUVA»
takaa laadun.

ÅSTRÖM & ÅSTRÖM O.Y.

KIRJOLA OY KIRJAPAINO

OULU, KIRKKOKATU 29 • PUH 85

POHJOIS-SUOMEN VANHIN, MONIPUOLISIN JA SUORITUSKYKYISIN

HINNAT KOHTUULLISET!

Hinta 4 mk.

Kirjola Oy, Oulu